

Megjelenik ez a lap heten-
kint kétszer
csütörtökön és vasárnap.
Á r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő irodája:
Nagy piac 322 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERÉ.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobb hirdetéseknek alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

Napi sajtó, nemzetiség és közvélemény.

A napi sajtó a ténynyé vált civilizáció mindennapi kenyere, magában foglaló mindazon elemeket, melyek a culturatest, a társadalom rendes egészséges vérkeringését előmozdítják; a koriratok azon szellemi táplálék, mely művelt ember asztaláról nem hiányozhatik. A hirlapirodalom mértéke a polgárosultságnak, éltető eleme a művelődésnek és tényezője a morális önállóságnak. Az irodalom lépést tart az előre törekvéssel, a folyó iratok pedig a haladás hírnökei. Használják minden fejlődésnek és felhasználják minden fejlődést; első rakhelyei az ismereteknek, szolgálatukban áll lelény és találmány, részükre működik gőz és villany. A hirlapok az ipar és kereskedelem mercuriusi sarkszármányai, a tudomány minervai paizsa, a művészet apollói lantja s a történelem jupiteri sassa. A folyó iratok az eszmék folyói, mik a világirodalom tengerébe szakadnak. Az újságok az újkor bulletinjei; a koriratok a jelenkor manifestumai az emberiséghez, apostolai a szabadságnak.

A nap eszméi felhőkent szállonganak szét, megtermékenyítvén bérce ornat völgy mélyét, s ismét viszaszávivárognak, hogy újból szerteszálljanak. Az eszme, az igazság egy és változatlan, tiszta mint a felhő vize — de megjelenése alakjai különfélék. A napi sajtóban történik az eszmék vegytani processusa, a gondolat-elemek vegyülésének és különválásának harcza.

A művelt nép koriratot szükségel, s a korirat népet művel; hatásuk viszonyos. A szabad civilizált Helvethonban 7000 emberre esik egy hirlap; ott a nyáj között és eke megett jelenik meg a törekvések és események hírnöke — s a nép boldog, erkölcsös. A hirlapi statistika mértéke a nemzet tökélyfokának.

S hogy állunk mi e tekintetben? A királyhágon inneni részeknek, hol kivált délkeleten a magyarság minden érdekei elhanyagolják, 600,000 magyar mellett 6 politikai s néhány más tartalmu korirata van. Pedig itt a sajtónak nem annyira általán emberi, az összes művelt és művelődő társadalmi világot szervesen összefűző kosmopolita feladata, hanem nemzeti, hazai hivatása van, mind mindenütt, hol a nemzetnek magának kell még önálló, független körré alakulnia, hogy szilárd tagja lehessen a világcultura lánczának. S ez a valódi politika, minden hazafias törekvés irányja; ezen szempontból a napi sajtó állami intézmény, mely az ország polgárait egymáshoz fűzi. Hol a nemzet háboríthatlan fejlődik, hol antagón elemek nem fenyegetik lételetét, hol nem kell fegyverben állva építenie a tökélyes-ülés templomát, ott a közlés természetes szüksége, a napi események iránti érdeklődés, a közvetlen anyagi érdek elegendő arra, hogy hirlapot életbe léptessen és fentartsa, ott a folyóiratok önkénytelen kifolyásai a közönséges cultur-

viszonyoknak. De hol a nemzet vagy annak életre való töredéke veszélyeztetve van, ott a hazai nemtőjének elodázhatlan követelése minden hazafiboz, ott minden nemzetagnak morális kötelessége teljes önzetlen feláldozással közreműködni erősítése s terjesztésére a hazafias napi sajtónak, mely akkor támadó és védő fegyverzet a nemzetiségi harcban. Korunk nem kívánja Kodrus, Decius, Scaevola feláldozása, most nem egyesek elszánt-sága győzi le a balsorsot — a mi hanyatlásunkat, a mi vesztünket csak általános lelkesülés és áldozatkészség, de legalább kivétel nélküli jó akarat és közreműködés fordíthatja el tőlünk. S a nemzetnek önmaga iránti kötelessége, töredékének messzeszakadt szigetén a napisajtót, a hazafias eme világító tornyát magasra emelni, rajta nemzeti színben lángoló tüzet gyújtani, hogy irányt mutasson a néptengernek elhelyezéssel fenyegető hullámokkal küzdő pártviharoktól hányt-vetett fajrokonoknak az egyetértő, erős nyugodalmat kivívott nemzet biztos révpártjához.

Nem egy példát mutat a történelem, hogy egy nemzetnek az idők rohamai, a körülmények viszontagságai, a végzet határozata előtt meg kellett magát huznia félreeső, nehezen hozzáférhető szigetre, s menyire üdvös és erősítő, ha ott fuját tisztán megőrzött, ősi erényben dus rokonokat talál. — Nem kell magyaráznunk, hogy a Magyarság menhelyét, nyelvünk és önállóságunk oltártűzének hű örét, szép bércezes Erdélyünket és napi sajtóját értettük a fennebbiekben.

A közvélemény és a napi sajtó közti viszonyt alkalomszerűleg említjük, helyre igazítandók bizonyos helyi avatlanok ebbeni helytelen felfogását azért is, mert árthatna a józan közvéleménynek magának. Azt mondják: legyen a politikai napi sajtó kifejezése a közvéleménynek, — mintha valami divatlapról szólanának, nóha még ez is inkább maga alkotja a divatot, mintsem általa határozatodik. A napi sajtó legyen ugyan delejtű, mely tántoríthatlan az igazság sarka a józan elvi közmeggyőződés felé mutat, de ne induljon minden haszontalan vashulladék után. Nem szélkakas ám a politikai napisajtó, hogy bármely hebehurgyi szélfúvatka szerént igazodjék. A kívül még az is megtörténik, hogy valaki saját egyéni véleményét közvéleménynek tartja: miféle babeli zavar keletkeznék, ha a napi sajtó minden ilyes közvélemények kifejezője lenni kénytelen volna. De ha a közvélemény csakugyan egészen közös, teljesen általános volna is, abból sem következik, hogy a napi sajtóban kifejezést nyerjen. Mert viszonyaink közt megesik az is, hogy egyeseknek sikerül, utopiai, badar vagy önző czélzatu véleményüket a nagy tömegre tukmálni. S a hazafias sajtó rabja legyen az általános ámitásnak, legyen az a közvéleménynek? Sajnos, hogy vannak ily közönyök nyereszkesedés, üzés-

kedés vagy hiu dícsvágy szolgálatában — de mi hazafias sajtóról beszéltünk, melynek feladata az önzetlen honfiai törekvések irányítása, a felvilágosítás. Valamint a színház csak úgy felel meg nemzeti és művészi hivatásának, ha felkelti és neveli a közönségben a hazai nyelv, történelem és erkölcsök iránti érdeklődést, ha nemesíti, irányítja műzslését — nem pedig hóbotos szélszélynek, frivol viszketegnek hódolva. Igaz, hogy nem teljesítheti ezen hivatását, ha merev ellentétbe helyezi magát a ferde közizléssel. Törekednie kell, anélkül hogy állását feladná, érintkezési pontokat találni, közeledést eszközölni; ha másképp nem teheti, megindulhat a helytelen uton, hogy magához édesgetvén és szoktatván a közönséget, azt észrevétlenül a helyes utra terelje a tökélyesülés felé. S így kell tenni a napisajtónak is. Nem arról van szó, hogy minden a helyes iránynyal meg nem egyező eszme elutasítandó, sőt épen tért nyitandó az eszmecsereinek a fogalmak tisztázása és az igazság felderítésére, mi az irány elkövetkezességének semmiképp sincs hátrányára. Sőt a legdemokratikusabb jellemű lapnak épen aristokratikus jelleggel kel birnia a szók eredeti értelme szerint, a mennyiben a szellem, a hazafias legjobbjai — aristokratiája — vezéreljék a népet a valódi nemes demokrátiára, az eszme uralmára, a munka szabadságára — a szellemi és anyagi jólétre. S ebben, mint legszentebb érdekében támogatnia kell a közvéleménynek s a nemzetnek a napi sajtót!

Országgyűlés.

Decz. 2-iki gyűlés.

ELNÖK: a mai ülés napirendjére a házszabályok átvizsgálására kiküldendő bizottság tagjaira beadott szavazatok eredményének kihirdetése és a főváros rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása volt kitűzve. De időközben azon hivatalos értesítést vettem, hogy a kormány beadván lemondását, ő felsége ezen lemondást elfogadta, és az új kormány alakításával Szláv József volt kereskedelmi miniszter urat bizta meg. Egyidejűleg megbizta a volt miniszter urakat, hogy az új kormány alakításáig tárczáikat vezessék. Azt hiszem, ily körülmények közt érdemleges tárgyalásokat folytatni, ülést tartani alig lehetséges.

CSERNÁTONY Lajos bemutatja dr. Cseh Károly, a kézdi-orbai kerület képviselőjének megbízó levelét, mely az állandó igazoló bizottsághoz útasítatik. Végül előterjesztetik a szokásos havi kimutatás a függőben maradt tárgyakról.

TÁRCZA.

Századok előtt.

Brassói magyarok mányok.

Anno 1701. Die 27 Novembri.

Mű Bolonyában az Csorgo kutuczában lako Szász Szomszedságnak elei, Kupás János Szoszollo, Prásmári Lukács Szomszéd Attya, és az asztalnál lévő böcsületes személyek, az egész Communitással együtt, adgyuk tudtára mindenknek az kiknek illik; Hogy tudni illik hol mi Controversiánk lévén az Sütő ház iránt, ugyan ezen uczában lévő böcsületes Magyar Szomszedsággal meg egygyezvén, mind a két böcsületes Szomszedságban ilyenképpen.

1. Midőn fél böjt első Vasárnap az Béker (avagy Sütő) fel szokott állani az böcsületes Szomszedság között az Sütőért szollani (instálni) elsőben annak az Sütőnek böcsületes Gazdáját találja meg a Sütőháznak meg szegődése felől, mely Sütővel (avagy Békerrel) az Gazda beszélgetvén igazitassék mi előnkben, és hogy ha a Sütőt (avagy Béker) alkalmasnak itellyük, mi azon meg egygyezvén, mingyarást az böcsületes Magyar Szomszedságnak tartozzunk tudtára adni, és ő kegyelmek is tartozzanak böcsületes személyeket a mi Szom-

széd ságunkban bocsátani, a mely böcsületes személyek előtt az Sütővel egygyet értvén, egy más jó akarat tyábol confirmáltassék.

2. Hogy ha vétini talál az Sütő, akár mely Szomszedságbéli Személy ellen is, az két böcsületes Szomszedság egymás consensussából meg büntesse.

Gáll Adrás Ur, az Sütő háznak gazdája, ő kegyelme maga szabad jó akarattyal conferált s ígert esztendőnként adni egy véka tiszta buzát az Magyar Szomszedságnak, annakfelette egy egy fél veder bort mindenik Szomszedságban az patak tisztítás iránt.

Az Sütő (avagy Béker) is tartozzék az böcsületes Magyar Szomszedságban adni egy kalácsot s fél veder bort mint szintén minékünk annuatim.

Jidem qui Supra Anno dieque supra notato.

Actum coram nos. Jahann. Budai
Pastor Ecclae. Hung. coron. A
Andrea Gall. Coron.

Anno 1765. Minek utánna itten Bolonyában az Malom utzában, mind az Szász, mind pedig az Magyar betsületes Szomszedságoknak egyenlő el végezett tetszésekből egy vono kut építetett volna fel, tetszet mind az két meg nevezet betsületes Szomszedságoknak azon felépítetett kutnak következendő fogyatkozásairól, rom-

lásáról, és annak meg jobbitásáról és építéséről is gondolkodni, és végezni; Melly szerint egyenlő akaratall végeztetett mind az két részről, ilyen állandó és meg másolhatlan Egyezés: hogy a ki ebben az Szomszedságban magának tulajdon házat véssen, az kutnak tovább való jó rendben való meg tartására tartozzék denar — 50 le tenni. A ki pedig másunnan ezen Szomszedságban ház bérbe jó lakni denar — 24, egy özvegy Aszszony pedig denar — 6. Azt pedig ilyen Conditioval hogy kiki ide jövetelének első esztendőben meg adni tartozik, annak utánna pedig ha ezen Szomszedságban meg marad, holtig egy esztendőről sem tartozik többé.

Coram me

Andr. Tartler m. p.
Jud. Coron.

Michael Wagner Wortm.
Hannes Krämer Nachbar Vater.
Marti Ceides.
Szilágyi János Szoszollo.
Köpe András Somszéd Attya.
Csorik András.
Török János.
Nagy András.

